

Spis treści:

- Wspomnienie o Profesorze Tadeuszu Szczepanie Wojtaszku
- 50 lat Katedry Warzywnictwa w Poznaniu
- Awanse i wyróżnienia
- Nowo przyjęci członkowie
- Odeszli od nas
- Informacje o działalności oddziałów
- Sprawozdania z kongresów, sympozjów, konferencji i spotkań
- Rośliny ozdobne z Australii
- Aktualności
- Planowane imprezy

Wspomnienie o Profesorze Tadeuszu Szczepanie Wojtaszku (1920 - 1990)

Profesor zwyczajny dr hab. nauk rolniczych, członek rzeczywisty PAN,
doktor honoris causa Akademii Rolniczej w Poznaniu, Wyższej Szkoły Rolniczej w Pradze
oraz Akademii Rolniczej im. Timiriazewa w Moskwie.

Wspomnienie o profesorze Tadeuszu Wojtaszku, jego dzieciństwie, wieku młodzieńczym, zainteresowaniach i pracy naukowo-dydaktycznej przeplatane jest zdarzeniami, w których rozum i serce odgrywają najważniejszą rolę aż do ostatnich chwil życia Profesora.

Urodził się 15 grudnia 1920 r. we wsi Lutcza, dawniej powiat Strzyżów, woj. rzeszowskie, w biednej rodzinie chłopskiej. Z powodu trudnych warunków materialnych rodziny nie mógł bezpośrednio po ukończeniu szkoły podstawowej kontynuować nauki w szkole zawodowej czy średniej. Pomagając rodzicom w gospodarstwie, dorabiał na „pańskim” w majątku Hirschfel-

da w Lutczy. Po wybuchu II wojny światowej i zamknięciu gimnazjum T. Wojtaszek pozostał do sierpnia 1940 r. w 100-hektarowym gospodarstwie gimnazjum na praktyce, kontynuując tajnie (w 5-osobowej grupie) naukę według programu gimnazjum i pod kierunkiem profesorów zlikwidowanej szkoły.

W 1942 r. T. Wojtaszek został zaprzysiężony jako żołnierz Batalionów Chłopskich i uczestniczył w ruchu oporu. W 1943 r. objął stanowisko kierownika Doksztalczącej Szkoły Rolniczej w Miejscu Piastowym z Oddziałem w Iwoniczu. Brał udział w dywersji oraz zorganizowaniu i redagowaniu podziemnego biuletynu pt. „Wiadomości

Brezczeńskie”. W drugiej połowie września 1944 r. został zatrzymany przez służby bezpieczeństwa Polski i ZSSR i w październiku tego samego roku został zesłany do ZSRR, gdzie przebywał do listopada 1947 r. jako internowany.

W 1949 r. podjął studia inżynierskie na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej, równocześnie kontynuując pracę. Ukończył je w 1953 r. po czym został zakwalifikowany na drugi stopień studiów (magisterskich), które jednak przerwał w związku z objęciem w 1953 r. stanowiska dyrektora w Okręgu Polskich Zakładów Zbożowych PZZ we Wrocławiu. Następnie podjął pracę w nowo powołanym Zakładzie Fizjologii Roślin Polskiej Akademii Nauk w Krakowie na stanowisku starszego asystenta w Pracowni Wzrostu i Rozwoju Roślin. W działalności naukowo-badawczej zajął się wybranymi zagadnieniami metabolizmu pszenicy w procesie jaryzacji. Cykl tych badań zakończył rozprawą doktorską, której promotorem był prof. dr Adam Markowski. Po uzyskaniu stopnia doktora został adiunktem w Katedrze Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Wiosną 1963 r. wyjechał do Stanów Zjednoczonych na staż naukowy w Departamencie Ogrodnictwa Uniwersytetu Purdue w Lafayette (stan Indiana), gdzie pod kierunkiem profesora dr G.F. Warren'a podjął badania nad mechanizmem fizjologicznych reakcji roślin pod wpływem wybranych herbicydów stosowanych w uprawie warzyw. Badania te zakończył w USA. W Krakowie napisał rozprawę habilitacyjną RELATIONSHIP BETWEEN SUSCEPTIBILITY OF PLANTS TO DNBP AND THEIR CAPACITY FOR ATP GENERATION (PLANT PHYSIOLOGY, vol. 41, 1966, s. 34-38). Na podstawie tej rozprawy w 1966 r. przeprowadził przewód habilitacyjny i w WSR w Krakowie na Wydziale Rolniczym uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie warzywnictwa.

W 1968 r. Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołał w WSR w Krakowie Wydział Ogrodnictwa, a jego organizator doc. dr hab. Tadeusz Wojtaszek został pierwszym dziekanem tego Wydziału. Pełniąc tę funkcję opracował koncepcję budowy obiektów dydaktycznych i naukowo-badawczych. Wobec trudności uzyskania na ten cel środków finansowych ze źródeł centralnych podjął starania o pomoc finansową ze strony władz wojewódzkich. W latach 1972-1978 wszystkie te obiekty zostały przekazane do użytkowania.

W 1971 r. Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołał doc. T. Wojtaszka na stanowisko Rektora Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Funkcje tę, równocześnie z funkcją dyrektora powstałego w 1970 r. Instytutu Produkcji Ogrodnictwa, pełnił do 1981 r. Tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1971 r., a profesora zwyczajnego w 1979 r.

W 1972 r. opracował koncepcję rozwoju Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Koncepcja ta zakładała powołanie trzech dalszych kierunków studiów: Techniki i Energetyki Rolnictwa, Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego oraz Technologii Żywności i obejmowała również budowę bazy lokalowej. W okresie dziesięciu lat

pełnienia przez prof. Wojtaszka funkcji Rektora te zamierzenia zostały zrealizowane.

Na dorobek publikacyjny prof. T. Wojtaszka składa się 101 prac, w tym 76 prac eksperymentalnych. Wypromował dwudziestu jeden doktorów, pięciu z nich uzyskało później stopnie doktora habilitowanego, a jeden tytuł profesora nadzwyczajnego. Był opiekunem 123 prac magisterskich.

Prof. T. Wojtaszek brał czynny udział w międzynarodowych i krajowych organizacjach naukowych. Od 1970 r. był członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, od 1980 Amerykańskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. W latach 1963-1968 był członkiem Amerykańskiego Towarzystwa Weed Science. Był też inicjatorem, następnie organizatorem, a od 1987 r. Prezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, zaś wcześniej - od 1965 r. członkiem Towarzystwa Ogrodniczego w Krakowie. W 1986 r. został wybrany na członka Prezydium Polskiej Akademii Nauk i równocześnie na członka Komisji Badań Naukowych przy Prezydium PAN.

W 1980 r. Wyższa Szkoła Rolnicza w Pradze nadała Mu godność doktora honoris causa, w 1981 r. godność tę uzyskał w Akademii Rolniczej im. Timiriazewa w Moskwie, a w 1988 r. w Akademii Rolniczej w Poznaniu.

W ostatnich latach życia, będąc bardzo aktywnym członkiem rzeczywistym PAN, kontynuował pracę dydaktyczno-naukową na Wydziale Ogrodnictwa AR w Krakowie, kierując Katedrą Warzywnictwa. Szczególną troską otaczał młodych pracowników nauki, służąc im pomocą i otaczając serdeczną opieką. Zawsze podkreślał, że to co robi jest ciągle niewystarczające, że chciałby w większym stopniu i lepiej służyć nauce, młodzieży i rozwojowi Uczelni.

Był tytanem pracy, wielkim patriotą i przyjacielem ludzi. Dając przykład własną postawą uczył studentów i najbliższych pracowników miłości do ojczyzny i czynienia „dobrego” ludziom mawiając, że „należy pamiętać i głośno mówić, że wszystko co „dobre” bierze się z kraju, w którym żyjemy i to jest nasza ojczyzna, o którą walczyli nasi pradziadowie, a do niedawna nasi rodzice i ich dzieci”.

Wielokrotnie mówił: „o moich nauczycielach myślę, jakby w zaprzeczeniu *Ody do młodości* - że właśnie przeszłości warto słuchać, że nie warto się od ludzi, ich cieni, ich pamięci odwracać. Oni to też nasz kapitał”.

Profesor Tadeusz Wojtaszek zawsze dawał nam szansę - Jego uczniom i współpracownikom - zbliżenia się do siebie i nawiązania koleżeńskej przyjaźni, nauczania się wszystkiego co najlepsze, a co najważniejsze swoje serce, którego nigdy nie zapomnimy.

Mimo wielu planów naukowych, dalekosiężnych i tych na „jutro” nie zdołał ich zrealizować, 14 lutego 1990 r. niespodziewanie przestało bić Jego serce, ale pozostał z nami i ciągle stanowi wzór i przykład wielkiego uczonego, przyjaciela i mistrza.

Prof. dr hab. Andrzej Libik

50 lat Katedry Warzywnictwa w Poznaniu

W dniu 27 września 2000 roku Katedra Warzywnictwa obchodziła Jubileusz 50-lecia działalności. Jubileuszowe spotkanie rozpoczęła uroczysta msza święta, a po niej odbyła się okolicznościowa sesja, na którą przybyli, oprócz byłych i obecnych pracowników Katedry oraz absolwentów, JM Rektor naszej Uczelni wraz z Prorektorami, kierownicy wszystkich katedr Wydziału Ogrodniczego AR w Poznaniu, a także kierownicy katedr Warzywnictwa i Ogrodnictwa Uczelni Rolniczych z całej Polski oraz przedstawiciele Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach. Sesję otworzył JM Rektor a następnie obecny kierownik Katedry Warzywnictwa - profesor M. Knaflewski przedstawił historię oraz osiągnięcia Katedry w pracy badawczej, dydaktycznej i w przekazywaniu wyników badań praktyce. Profesor odczytał także życzenia i listy gratulacyjne, które nadeszły na adres Katedry z kraju i z zagranicy oraz wręczył kwiaty i pamiątkowe albumy długoletnim, emerytowanym pracownikom Katedry. Następnie głos zabrał JM Rektor oraz wielu z przybyłych na tę uroczystość gości. Były gratulacje, wspomnienia i okolicznościowe upominki. Po części oficjalnej Jubileuszu i wspólnym obiedzie uczestnicy spotkania zapoznali się z badaniami prowadzonymi w stacji Marcelin. Uroczyste obchody zakończyło spotkanie towarzyskie.

Katedra Warzywnictwa powstała w roku 1950 z istniejącego od roku 1945 Zakładu Warzywnictwa w Katedrze Ogrodnictwa na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. Od roku 1956 jest ona jednostką Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej. Historia Katedry sięga wstecz do powołanej w roku 1919 Katedry Ogrodnictwa na Uniwersytecie Poznańskim i do Państwowej Szkoły Ogrodnictwa, działającej w latach 1926-1951. Pierwszym kierownikiem Katedry była **prof. dr h.c. Helena Nieć**. Następnie funkcję tę pełnili: **prof. dr hab. Zbigniew Borna** (1964-1975), **prof. dr hab. Tadeusz Pudelski** (1975-1978) i **prof. dr hab. Marian Gapiński** (1978-1994), a od roku 1994 pełni ją **prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski**.

Prace badawcze Katedry realizowano zarówno w stacji doświadczalnej w Marcelinie, jak i w Ogrodach oraz w Baranowie i Dłoni. Obecnie badania są prowadzone jedynie w Stacji Doświadczalnej Marcelin, na terenie której znajduje się obiekt szklarniowy, tunele foliowe i pole doświadczalne o powierzchni około 10 ha, wyposażone w automatyczną stację klimatyczną zintegrowaną z komputerem. Zaadaptowano również pomieszczenie do badań nad uprawą grzybów oraz roślin przyprawowych. Na terenie Stacji prowadzona jest także kolekcja roślin warzywnych oraz zielarskich.

Prace badawcze prowadzone w Katedrze obejmują warzywnictwo polowe i pod osłonami, grzyby uprawne oraz rośliny przyprawowe i lecznicze. Badania polowe w pierwszych latach działalności koncentrowały się na ocenie od-

mian oraz przydatności warzyw dla przetwórstwa. W latach 1951-1954 przy Katedrze Warzywnictwa działała Pracownia Odmianoznawstwa podległa Ministerstwu Rolnictwa, którą następnie przejął Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej. Dalsze prace dotyczyły zagadnień płodozmianu z uwzględnieniem stosowania nawozów zielonych, a także nawożenia mineralnego i jego współdziałania z nawadnianiem. Prowadzone były też badania nad przyspieszaniem warzyw pod osłonami z folii polietylenowej, a także nad ściółkowaniem gleby.

Od ponad 30 lat w Katedrze prowadzone są bardzo szeroko zakrojone badania nad szparakiem, które zaowocowały opracowaniem kompleksowych technologii produkcji szparaga białego i zielonego oraz materiału rozmnożeniowego. W ostatnich latach rozwinięte zostały badania nad brokułem. Tematyka badań prowadzonych w polu obejmuje też rośliny przyprawowe i lecznicze, kondycjonowanie nasion, nawadnianie i fertygację. Obecnie bardzo intensywnie rozwijają się badania nad modelami wzrostu i plonowania oraz nad sterowaniem produkcją warzyw.

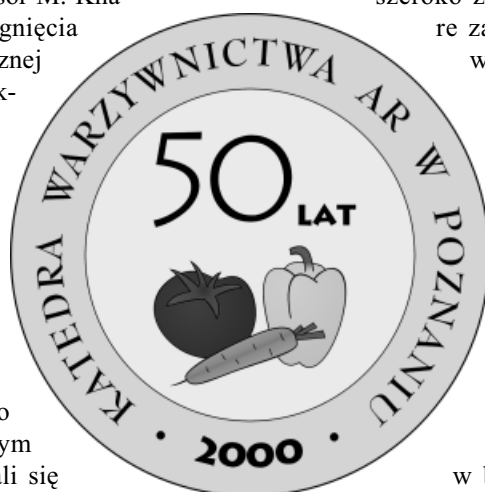
Katedra ma wiodącą w kraju pozycję w badaniach nad grzybami uprawnymi, w wyniku których opracowano technologię uprawy bocznika oraz wniesiono wkład w opracowanie w naszym kraju metod uprawy pieczarki. Aktualnie są prowadzone badania nad metodami uprawy shiitake oraz innych grzybów jadalnych i leczniczych. W Katedrze wyhodowano także cztery, pierwsze w Polsce, oryginalne odmiany pieczarki.

W skali kraju duże znaczenie miały badania nad uprawą warzyw pod osłonami, związane z zastosowaniem torfu oraz odpadów przemysłu drzewnego jako podłoża, z uwzględnieniem ich kilkakrotnego użytkowania. Opracowano także technologię uprawy papryki oraz wdrożono do praktyki uprawę pomidora szczepionego na podkładkach odpornych na choroby odglebowe. Obecnie badania pod osłonami koncentrują się na ocenie przydatności i opracowaniu technologii uprawy warzyw w mineralnych podłożach inertnych. Prowadzone są również unikalne w kraju badania nad bezglebową produkcją sadzonek truskawki i ich przydatnością do sterowanej uprawy pod osłonami.

W Katedrze jest utrzymywany, we współpracy z Instytutem Warzywnictwa w Skierniewicach, bank genów szparaga obejmujący ponad 100 taksonów oraz bank genów grzybów uprawnych liczący około 280 taksonów.

Aktualnie realizowanych jest ponad 20 tematów badawczych w ramach działalności statutowej, badań własnych, grantów i badań umownych. Realizowane są ponadto dwa granty: autorski i promotorski oraz jeden temat w ramach 5-tego Programu Ramowego Unii Europejskiej.

Wyniki badań zostały przedstawione w ponad 650 publikacjach naukowych i wykorzystane w opracowaniu ponad 90 książek, uwzględniając kilkakrotne wydania

niektórych z nich. Wykaz publikacji naukowych i książek został zamieszczony na stronie internetowej Katedry: <http://www.au.poznan.pl/wydzialy/ogrodniczy/kw/publ.htm>. Wyniki badań były prezentowane na licznych naukowych konferencjach międzynarodowych i krajowych. Zostały one przekazane do praktyki w blisko 750 artykułach popularno-naukowych, w setkach prelekcji i szkoleń, a także w formie około 30 umów wdrożeniowych. W ciągu ostatnich 10 lat zorganizowano 15 konferencji i sympozjów naukowych międzynarodowych, krajowych z uczestnikami zagranicznymi i krajowymi, dotyczących zarówno warzywnictwa, jak i zagadnień ogólnych związanych z ogrodnictwem.

W realizacji badań Katedra współpracuje z placówkami zagranicznymi i krajowymi, między innymi z Uniwersytetem Humboldta w Berlinie, Uniwersytetem w Palmerston North w Nowej Zelandii, Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Instytutem Warzywnictwa w Skierniewicach.

Pracownicy Katedry realizują dwa przedmioty zawodowe: „Warzywnictwo” i „Inżynieria Ogrodnicza” zarówno na Wydziale Ogrodniczym, jak i na innych Wydziałach AR w Poznaniu. Do przedmiotów fakultatywnych realizowa-

nych przez Katedrę należą: „Grzyby uprawne”, „Rośliny zielarskie”, „Automatyzacja w ogrodnictwie”, „Warzywa dla przetwórstwa”, „Przechowywalność warzyw”, „Warzywa mniej znane”, „Herbologia” (Chwasty i ich zwalczanie).

W ramach studiów dziennych prowadzona jest specjalizacja Warzywnictwo. Student realizujący pracę magisterską poszerza swoją wiedzę o takie przedmioty jak: „Wybrane zagadnienia z uprawy warzyw”, „Nowe technologie towarowej uprawy grzybów”, „Rośliny lecznicze”, „Jakość i wartość biologiczna warzyw”, „Zastosowanie technik komputerowych w warzywnictwie”, „Traktowanie posprężne i przechowywalność warzyw”. W okresie 50 lat działalności Katedry zostało wykonanych 551 prac magisterskich. Kilkanaście z nich zostało wyróżnionych w konkursie prac najbardziej przydatnych dla praktyki ogrodniczej.

Aktualnie w Katedrze jest zatrudnionych 11 pracowników naukowych, w tym 2 profesorów tytularnych, 2 doktorów habilitowanych, 4 doktorów i 3 magistrów na stanowiskach asystentów oraz 3 doktorantów. Zespół uzupełnia 10 pracowników technicznych, łącznie z zatrudnionymi w stacji doświadczalnej.

Prof. dr hab. Mikołaj Knaflowski

Awanse i wyróżnienia

Tytuł doktora honoris causa

został nadany przez Senat AR w Lublinie prof. zw. dr hab. Henrykowi Skąpskiemu z SGGW w Warszawie

Tytuł naukowy profesora uzyskali:

doc. dr hab. Stanisław Kaniszewski i doc. dr hab. Józef Robak z IW w Skierniewicach.

Stanowisko profesora zwyczajnego uzyskała:

prof. dr hab. Kazimiera Szklankowska z AR w Lublinie.

Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskali:

dr hab. Anna Wagner i dr hab. Andrzej Borowy z AR w Lublinie.

Stopień doktora habilitowanego uzyskał:

dr Jan Szymański z IW w Skierniewicach.

Stopień doktora uzyskali:

mgr Renata Matraszek, mgr Wojciech Durlak, mgr Dariusz Paszko i mgr Andrzej Sałata z AR w Lublinie, mgr Elżbieta Mielniczuk, mgr Arkadiusz Iwaniuk, mgr Mirosława Chwil, mgr Edyta Górską - Drabik, mgr Katarzyna Golan, mgr Marcela Krawiec, mgr Joanna Falińska - Król, mgr Elżbieta Kaczmarska i mgr Elżbieta Patkowska - słuchacze Studiów Doktoranckich AR w Lublinie, mgr Urszula Skomra z IUNG w Puławach, mgr Aleksandra Grabarkiewicz z IOR w Poznaniu, mgr Marek Sołtys z Poleskiego Parku Narodowego, mgr Andrzej Kalisz i mgr Marek Szklarczyk z AR w Krakowie, mgr Anna Tomlik - Wyremblewska z PAN w Kórniku,

mgr Agnieszka Krzywińska, mgr Joanna Przymęska i mgr Michał Szklarz z AR w Poznaniu, mgr Grzegorz Nowak, mgr Marcin Kubus, mgr Małgorzata Nowakowska i mgr Renata Zdieszzyńska - Mazurczak z AR w Szczecinie,

mgr Jarosław Markowski, mgr Dorota Konopacka, mgr Jadwiga Treder i mgr Wojciech Warabieda z ISiK w Skierniewicach,

mgr Małgorzata Bieńkowska i mgr Irena Marcinkowska z Zakładu Pszczelnictwa w Puławach,

mgr Józef Dyśko z IW w Skierniewicach,

mgr Wiesława Rosłon z SGGW,

mgr Katarzyna Strzelecka z AR we Wrocławiu.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski zostali wyróżnieni:

prof. dr hab. Mieczysław Czekański z AR w Poznaniu,

prof. dr hab. Iwo Wojciechowski z AR w Lublinie.

Złotym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

prof. dr hab. Danuta Pięta i prof. dr hab. Jerzy Hortyński z AR w Lublinie,

dr hab. inż. Maria Piskornik i dr inż. Jerzy Kurzawiński z AR w Krakowie,

dr hab. Andrzej Stroński z AR w Poznaniu.

Srebrnym Krzyżem Zasługi zostali wyróżnieni:

dr hab. Krzysztof Sobieralski z AR w Poznaniu,

dr Piotr Siwek z AR w Krakowie.

Medalem Komisji Edukacji Narodowej zostali wyróżnieni:

dr hab. Bożena Jaśkiewicz, dr hab. Halina Laskowska,

dr Krzysztof Czernaś i dr Grzegorz Soczyński z AR w Lublinie,
dr hab. Maria Klein, prof. AR w Krakowie,
dr hab. Anna Lisiecka, prof. AR w Poznaniu.

Zarząd Towarzystwa Przyjaciół ISK przyznał w sierpniu 2000 roku 3 nagrody dla pracowników Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach:

1. „Za upowszechnianie zasad nawożenia jabłoni i śliw wapniem i borem”- dr Paweł Wójcik.
2. „Za wprowadzenie do praktyki sadowniczej założeń integrowanej produkcji wiśni”- dr Anna Bielenin, dr Ali-

cja Maciesiak, mgr Krystyna Jaworska, dr Ryszard Zając, prof. dr hab. Remigiusz Olszak.

3. „Za wyhodowanie i wdrożenie do produkcji wielu odmian i podkładek roślin sadowniczych” - prof. dr hab. Stanisław Zagaja, dr Jan Danek, dr Tadeusz Jakubowski, prof. dr hab. Edward Żurawicz, prof. dr hab. Zygmunt Grzyb, prof. dr hab. Alojzy Czynczyk, doc. dr hab. Andrzej Przybyła, dr Józef Gwozdecki, dr Stanisław Pluta, inż. Alina Wojniakiewicz.

Gratulujemy!

Nowo przyjęci członkowie

Oddział krakowski:

mgr inż. Barbara Jagos - Katedra Genetyki, Hodowli i Nasiennictwa AR Kraków i dr inż. Renata Wojciechowska - Katedra Fizjologii Roślin AR Kraków.

Oddział skierniewicki:

mgr Sylwester Masny - ISiK.

Oddział warszawski:

dr Dorota Ciarka - SGGW;

dr Anna Zaniewicz-Bajkowska, mgr inż. Robert Rosa i dr Jolanta Franczuk z Akademii Podlaskiej w Siedlcach.

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Karol Kropp

Prof. dr hab. Karol Kropp urodził się 27 października 1921 roku. Studia wyższe na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie rozpoczął w roku 1945 zaraz po powrocie z robót przymusowych w Niemczech. Już na trzecim roku studiów pracował naukowo jako asystent wolontariusz, a w następnym roku jako młodszy asystent w Katedrze Ogrodnictwa kierowanej przez prof. dr Stanisława Ziobrowskiego. Po uzyskaniu dyplomu został mianowany starszym asystentem w tej Katedrze.

Pierwsze lata pracy poświęcił prof. Kropp selekcji lokalnych typów śliwy Węgierki Zwykłej. Badania te doprowadziły do przekazania praktyce wyselekcjonowanych drzew tej odmiany i założenia sadów handlowo-matecznych w województwach: warszawskim, olsztyńskim i krakowskim. Podobny charakter miały prace nad selekcją typów orzecha włoskiego pochodzących z rejonów województwa krakowskiego i rzeszowskiego. Pozwoliły one na wyróżnienie 5 cennych typów orzecha włoskiego i przekazanie ich do dalszych badań między innymi do Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach.

Zainteresowania profesora zawsze były związane z terenem. Na szczególne podkreślenie zasługują jego studia nad rejonizacją sadownictwa w południowych rejonach kraju, przydatnością do uprawy różnych gatunków i odmian roślin sadowniczych oraz unowocześnianiem zabiegów agrotechnicznych prowadzących do zwiększenia produkcji owoców najwyższej jakości. Jego prace najczęściej kończyły się określeniem wartości odżywczej i przydatności do przechowywania badanych gatunków owoców.

Dużym osiągnięciem naukowym o charakterze międzynarodowym były badania nad występowaniem w południowej Polsce bardzo groźnej choroby wirusowej śliw - ospowatości (szarki). Choroba ta pochodząca z półwyspu Bałkańskiego, przedostała się przez Karpaty do Polski by następnie opanować sady śliwowe w całej Europie. Profesor Kropp został zaproszony do wygłoszenia referatu na ten temat na Międzynarodowym Symposium Wirusologicznym w Bordeaux we Francji.

Zainteresowanie składem chemicznym i przydatnością owoców do przetwórstwa pogłębił profesor podczas rocznego stażu naukowego na Uniwersytecie Michigan (USA) odbytego pod kierunkiem prof. Borgstroma. Po jego ukończeniu został doradcą naukowym w bazach surowcowych Zakładów Owocowo-Warzywnych między innymi w Rzeszowie, Przemyślu, Leżajsku i Tymbarku.

W czasie swojej wieloletniej pracy na Uczelni prof. Kropp pełnił szereg funkcji organizacyjnych i społecznych. Przez dwie kadencje (w latach 1969-1975) był prodziekanem, a następnie dziekanem (1975-1978) Wydziału Ogrodniczego. Był współtwórcą i pierwszym przewodniczącym Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. Brał udział w pracach Komitetu Nauk Ogrodniczych i Leśnych Oddziału Krakowskiego PAN. Był też przewodniczącym Sekcji Przechowalniczej Komitetu Nauk Ogrodniczych PAN w Warszawie.

Swą dużą wiedzę z zakresu sadownictwa i przechowalnictwa owoców prof. Karol Kropp przekazywał swoim

studentom i współpracownikom spośród których wypromował 130 magistrów i 5 doktorów.

Za swoją działalność naukową, dydaktyczną i administracyjno-społeczną został wyróżniony między innymi: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi oraz całym szeregiem innych wyróżnień.

Profesor Karol Kropp zmarł w dniu 9 maja 2000 roku.

Pozostanie w naszej pamięci jako wybitny specjalista w dziedzinie sadownictwa i przechowalnictwa owoców, członek wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, zasłużony nauczyciel i wychowawca młodzieży akademickiej, człowiek skromny i życzliwy.

Prof. dr hab. Jan Ben

Informacje o działalności oddziałów

Kraków

Krakowski Oddział PTNO zorganizował 5 zebrań naukowych, na których wygłoszono następujące referaty:

17 grudnia 1999r. - mgr Robert Brodzik: „Czy transgeniczna marchew może być źródłem szczepionki przeciwko HELICOBACTER?”,

7 stycznia 2000r. - dr Piotr Siwek: „Uprawy pod osłonami w Izraelu”,

19 maja - dr Krystyna Mach-Johnson: „Ogrodnictwo w Zimbabwie i Ghanie”,

31 maja - prof. dr Kazim Abak: „Produkcja ogrodnicza w Turcji”,

27 czerwca - prof. Mahesh K. Upadhyaya: „Wpływ promieniowania ultrafioletowego na agrotechnikę i ekologię”.

Lublin

Lubelski Oddział PTNO zorganizował w 2000 roku 3 zebrania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

7 stycznia - dr Paweł Krawiec z Katedry Sadownictwa AR w Lublinie: „Uprawa i zbiór mechaniczny malin w Chile”,

24 marca - doc. dr hab. Alicja Saniewska z ISiK w Skierńewicach: „Czynniki biologiczne w ochronie roślin przed chorobami powodowanymi przez grzyby”,

5 kwietnia - prof. dr hab. Eberhard Makosz z Katedry Ekonomiki Ogrodnictwa AR w Lublinie: „Wrażenia z pobytu w Chile i wnioski dla nas i Krajów Unii Europejskiej”.

Poznań

Poznański Oddział PTNO zorganizował 3 zebrania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

21 stycznia - prof. dr hab. Mieczysław Czekalski: „Zdolności regeneracyjne drzew i krzewów”,

– prof. dr hab. Anna Lisiecka: „Mistrzostwa florystyczne - Linz 1999”,

18 lutego - prof. dr hab. Mikołaj Knaflowski: „Kształcenie ogrodników na Uniwersytecie Humboldta i Uniwersytecie Rolniczym w Pławdiu”,

– dr hab. Włodzimierz Breś: „Jakość kształcenia studentów na uniwersytetach w Wageningen i Gent”,

10 marca - dr hab. Roman Hołubowicz: „Nasiennictwo we Francji”,

– dr Joanna Krause: „Międzynarodowa Wystawa Kwiatów Florales Nantes”.

Skierńewice

Skierńewicki Oddział PTNO zorganizował w sezonie wiosennym 2 zebrania naukowe, na których wygłoszono następujące doniesienia:

21 marca - prof. dr hab. Mieczysław Grzesik: „Metody poprawy jakości nasion roślin ogrodniczych”,

4 kwietnia - prof. dr hab. Zbigniew Dąbrowski: „Globalizacja - rozwój ogrodnictwa w Afryce, a wyzwania dla Polski”.

Szczecin

W 2000 roku zorganizowano dwa posiedzenia Oddziału PTNO. Na zebraniu w marcu omówiono stan ogrodnictwa na Pomorzu Zachodnim oraz przygotowano plany wyjazdów studyjnych do Wielkiej Brytanii i Francji. Drugie spotkanie odbyło się 27 września w Gospodarstwie Sadowniczym w Trzciesku Zdroju pod przewodnictwem Dyrektora Józefa Winnika. Zaprezentowano na nim działalność i osiągnięcia gospodarstwa, a także zapoznano się z produkcją sadowniczą oraz nowymi sposobami budowy komór przechowalniczych.

12 lutego z okazji X rocznicy powstania Szczecińskiego Oddziału PTNO zorganizowano „Bał ogrodnika”, w którym wzięli udział członkowie PTNO i osoby związane z produkcją ogrodniczą.

W dniach 22 czerwca - 2 lipca Oddział zorganizował wyjazd studyjny do Wielkiej Brytanii i Irlandii. Jedną z wielu atrakcji tego wyjazdu były słynne ogrody botaniczne: University Botanic Garden Rose Lane z XVII w., w którego szklarniach prowadzone są kolekcje roślin tropikalnych, lili wodnych, paproci, orchidei oraz kaktusów. Zwiedzono pierwszą angielską uczelnię - Oxford University - obejmującą 36 college'ów oraz bibliotekę uniwersytecką Bodleian Library, a także Uniwersytet w Cambridge - obejmujący 31 college'ów. W Szkocji w Królewskim Ogrodzie Botanicznym (Royal Botanic Garden) podziwiano liczną kolekcję ozdobnych kwiatów, krzewów i drzew.

W dniach 3-9 września Oddział zorganizował wyjazd studyjny do Francji, gdzie zwiedzano ogrody królewskie otaczające Paryż - z najsłynniejszym ogrodem w Wersalu.

W licznych winnicach zapoznano się z metodami uprawy winorośli oraz procesem produkcji win. Zwiedzono paryskie uniwersytety: Sorbona i College de France.

Warszawa

Warszawski Oddział PTNO 31 marca 2000 r. zorganizował spotkanie naukowe, w trakcie którego prof. dr hab. Nina Baryłko-Pikielna wygłosiła referat dotyczący oceny sensorycznej żywności.

26 maja - zorganizowano wycieczkę na Warszawski Rynek Hurtowy w Broniszach.

W programie było zwiedzanie obiektu i spotkanie z prezesem Rynku.

Sprawozdania z kongresów, sympozjów, konferencji i spotkań

V Ogólnopolska Konferencja Cebulowa

W dniu 17.02.2000 r. odbyła się w Skierniewicach V Ogólnopolska Konferencja Cebulowa nt. „Uprawa, ochrona i przechowywanie cebuli”. Jej celem było przedstawienie najnowszych osiągnięć z zakresu technologii produkcji cebuli. Przedstawiono między innymi takie zagadnienia jak: stan obecny i nowości w agrotechnice cebuli, aktualne problemy w zwalczaniu chwastów, nowe odmiany do produkcji towarowej, wyniki badań nad uprawą cebuli ozimej, nowości w zwalczaniu chorób i szkodników, problemy przechowywania w Polsce i na świecie oraz technika stosowania środków ochrony ro-

ślin. W Konferencji oprócz ośrodków badawczych zajmujących się cebulą wzięło udział ponad 200 producentów cebuli - bezpośrednich odbiorców wyników badań.

Z okazji Konferencji została opublikowana przez Instytut Warzywnictwa książka, stanowiąca obszernie opracowanie monograficzne (291 s.) pt. „Cebula - technologia uprawy i przechowywania” (autorzy: F. Adamicki, A. Dobrzański, R. Doruchowski, S. Kaniszewski, J. Robak, J. Szwejda).

Prof. dr hab. Adam Dobrzański

VII Międzynarodowa Konferencja Szparagowa – Nowy Tomyśl 2000

Siódmego marca 2000 roku w Nowym Tomyślu (woj. wielkopolskie) odbyła się VII Międzynarodowa Konferencja Szparagowa. Współorganizatorami byli Związek Producentów Szparaga oraz Katedra Warzywnictwa Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu. Otwarcia konferencji dokonał Burmistrz Miasta i Gminy Nowy Tomyśl Henryk Helwing wraz z przewodniczącym Związku Producentów Szparaga Łukaszem Horowskim. W konferencji udział wzięło ponad 150 osób. Prelegentami byli specjaliści z dziedziny uprawy szparaga z Austrii, Niemiec oraz Polski. Na tegorocznej konferencji mówiono o nowych technologiach i tendencjach w uprawie szparaga. Pan Josef Harbich omówił zagadnienia dotyczące uprawy szparaga w Austrii, wspominał także krótko o jej historii oraz przekazał wrażenia z pobytu szparagarzy w Peru. Referat o najnowszych technologiach, zastosowaniu folii w uprawie, maszyn do zbioru, sortowania i obierania wypustek wygłosił pan Aloys Rosen z Niemiec. Przedstawiciel Wielkopolskiego Banku Kredytowego przedstawił oferty linii kredytowych dla rolnictwa. Pan

dyrektor dr inż. Andrzej Przepióra przedstawił cele i zadania Fundacji Rozwoju Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Profesor Mikołaj Knaflowski pierwszy referat wygłosił na temat doboru odmian szparaga do warunków uprawy, natomiast w drugim referacie omówił aktualne zagadnienia produkcji ze szczególnym uwzględnieniem szparaga zielonego. O szkodach w szparagarniach spowodowanych przez zwierzynę łowną i możliwościach uzyskania za nie odszkodowania mówili Andrzej Mainka i Bogusław Malinowski. Doc. dr hab. Jerzy Szweja omówił aktualne zagrożenia plantacji szparagów przez szkodniki oraz metody ochrony.

Uroczystego wyrazu dodał konferencji ponad godzinny występ Zespołu Pieśni i Tańca „Łany” Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Na konferencji można było nabyć literaturę fachową, a także materiały konferencyjne z tegorocznej i z poprzednich konferencji.

Mgr Piotr Gebler

Konferencja Naukowa „Kwitnienie i owocowanie roślin sadowniczych”

Polskie Towarzystwo Nauk Ogrodniczych Oddział w Krakowie, Komitet Badań Naukowych, Sadowniczy Zakład Doświadczalny Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Brzeźnej, Katedra Sadownictwa AR w Krakowie oraz Urząd Gminy w Łącku byli organizatorami Konferencji Naukowej nt. „Kwitnienie i owocowanie roślin sadowniczych”, która odbyła się 12 maja 2000 r. w Łącku. Obok środków przyznanych

przez Komitet Badań Naukowych ważną rolę w sfinansowaniu konferencji odegrały firmy Bayer Sp. z o.o., Hydro-Poland Sp. z o.o. oraz Spółdzielnia Ogrodnicza Ziemi Sądeckiej.

Zaprezentowano 7 referatów przedstawiających aktualny stan wiedzy na temat biologii kwitnienia roślin sadowniczych, przy uwzględnieniu roli w tym procesie owadów zapylających. Przedstawiono problemy związa-

ne z występowaniem przymrozków wiosennych, w okresie kwitnienia sadów na Pogórzu Karpackim oraz wyniki badań dotyczących czynników wpływających na jakość przechowalniczą jabłek, efektywności zabiegu przerzedzania zawiązków i ochrony upraw sadowniczych. Prof. dr hab. Adam Szczygieł (Sadowniczy Zakład Doświadczalny Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Brzeznej) zaprezentował opracowany przez Małopolski Urząd Wojewódzki plan rozwoju rolnictwa w regionie małopolskim,

zaznaczając brak w powyższym dokumencie szczegółowych wskazań dla ogrodnictwa. Wniosek w tej sprawie został przekazany wojewodzie małopolskiemu.

Prezentowane na konferencji prace naukowe zostały opublikowane w Zeszytach Naukowych AR w Krakowie nr 70, Sesja Naukowa „Kwitnienie i owocowanie roślin sadowniczych”.

Dr Agnieszka Sękara

III Międzynarodowy Kongres Nauki o Chwastach

W dniach 6-11.06.2000 r. odbył się w Foz do Iguasu (Brazylia) światowy Kongres poświęcony herbologii, czyli nauce o chwastach i metodach ich zwalczania. Wzięło w nim udział ponad 670 osób. W materiałach Kongresu opublikowano 552 doniesienia autorów z 57 krajów na temat biologii chwastów i różnych zagadnień związanych ze zwalczaniem chwastów. Streszczenia są dostępne w internecie (<http://www.sercomtel.com.br/ice/plantas>). Hasło przewodnie Kongresu było sformułowane następująco: „globalne problemy z chwastami - lokalne i światowe rozwiązania w nadchodzącym milenium”. Stwierdzono między innymi, że ochronę przed chwastami należy zaliczyć do zagadnień kluczowych w nadchodzącym wieku. Nauka o chwastach i ich zwalczaniu w najbliższych latach będzie integrowała osiągnięcia chemii i biotechnologii. Polska nauka ogrodnicza była reprezentowana przez pracowników naukowych

z Instytutu Warzywnictwa, Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa oraz SGGW. Autorzy z IWarz (prof. A. Dobrzański, dr Z. Anyszka, dr J. Pałczyński) przedstawili 2 doniesienia. Jedno na temat reakcji chwastów jednoliściennej na graminicydy w zależności od sposobu ich stosowania w uprawie cebuli; drugie - na temat wpływu różnych sposobów odchwaszczania brokuła na wybrane wskaźniki fizjologiczne i wartość biologiczną tej rośliny. Dr J. Lisek (ISiK) przedstawił wyniki badań nad zastosowaniem oleju mineralnego jako adiuwanta do metamitronu w uprawie truskawki. Zespół autorów z SGGW (dr M. Stankiewicz i in.) omówił problem rozprzestrzeniania się biotypów psianki czarnej odpornej na herbicydy triazynowe i na temat biologii szarłatki szorstkiego (prof. S.W. Gawroński).

Prof. dr hab. Adam Dobrzański

Konferencja Naukowa „Biologiczne i agrotechniczne czynniki plonowania i jakości warzyw”

W dniach 15-16 czerwca 2000 roku odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Biologiczne i agrotechniczne czynniki plonowania i jakości warzyw” zorganizowana przez Katedrę Warzywnictwa i Roślin Leczniczych Akademii Rolniczej w Lublinie, połączona ze spotkaniem pracowników Katedr jednoimiennych.

Gości konferencji powitał kierownik Katedry prof. dr hab. Jan Dyduch. Ogólnego otwarcia dokonał JM Rektor AR w Lublinie prof. dr hab. Marian Wesołowski. Serdeczne słowa powitania skierował do prof. dr hab. Henryka Skąpskiego z SGGW w Warszawie, któremu w listopadzie nadana zostanie najwyższa godność akademicka - doktorat honoris causa lubelskiej Uczelni. Gościem honorowym konferencji był prof. dr hab. Marian Kossowski, nestor i inspirator powołania w Lublinie Wydziału Ogrodniczego oraz twórca i wieloletni kierownik Katedry Warzywnictwa AR w Lublinie. Dziekan Wydziału Ogrodniczego prof. dr hab. Jerzy Hetman po-

witał uczestników i wyraził zadowolenie ze spotkania w roku, w którym Wydział obchodzi XXX-lecie swego powstania.

Program konferencji obejmował liczne aspekty biologicznych i agrotechnicznych czynników plonowania wielu gatunków warzyw, roślin o znaczeniu przyprawowym i leczniczym, a także grzybów jadalnych, których technologie uprawy wymagają ciągłego doskonalenia i dostosowania do coraz ostrzejszych norm jakości powiązanych z wymaganiami konsumenta, przemysłu przetwórczego i eksportu. Ważnym zagadnieniem, godnym szerokiego upowszechniania, jest znaczenie warzyw w profilaktyce i terapii chorób cywilizacyjnych. Są one źródłem wielu specyficznych substancji o swoistym oddziaływaniu na zdrowie człowieka.

W konferencji wzięło udział około 100 pracowników naukowych ze wszystkich krajowych ośrodków zajmujących się warzywnictwem. Wygłoszone zostały 4 obszer-

ne referaty, a w sesji plakatowej zaprezentowano ponad 60 posterów.

W pierwszej części uczestnicy konferencji wysłuchali 4 referatów plenarnych. Referat Profesora Ryszarda Walczaka z Instytutu Agrofizyki PAN dotyczył fizycznych czynników decydujących o wzroście i plonowaniu roślin warzywnych. Profesor Andrzej Borowy z AR w Lublinie przedstawił problemy związane z bezorkową uprawą warzyw z użyciem roślin okrywowych. Interesujący referat na temat znaczenia warzyw i owoców w profilaktyce i terapii chorób cywilizacyjnych wygłosił Profesor Tadeusz Wolski z AR w Lublinie. Profesor Maria Tendaj przedstawiła historię lubelskiej Katedry Warzywnictwa i Roślin Leczniczych obchodzącej 35-lecie działalności naukowej i dydaktycznej.

Podczas dyskusji o działalności dydaktycznej i naukowej katedr mówiono m.in. o nowych specjalnościach i specjalizacjach na wydziałach ogrodniczych, kierunkach studiów międzywydziałowych, programach w szczególności o przewadze liczby godzin przedmiotów ogólnych nad zawodowymi, powstawaniu nowych katedr warzywniczych i roślin leczniczych i przyprawowych. Niektórzy z obecnych popierali utrzymanie specyfiki wydziałów, np. Poznań- grzyby i truskawki, Warszawa i Lublin-rośliny przyprawowe i lecznicze, Kraków- rośliny dietetyczne.

W trakcie sesji posterowej zaprezentowano wyniki ponad 60 badań. Uczestnicy konferencji mieli okazję zwiedzić pole doświadczalne lubelskiej Katedry Warzywnictwa i Roślin Leczniczych oraz obejrzeć nowoczesną aparaturę naukowo-badawczą. Przygotowano oddzielną publikację prezentującą dokonania Katedry.

Podczas konferencji zaprezentowało się kilka ogólnopolskich firm ogrodniczych.

Organizatorzy zadbali, aby podczas konferencji nie zabrakło akcentów lubelskich. Pierwszego dnia uczestnicy zwiedzili Zamek Lubelski oraz Kaplicę Św. Trójcy, a drugiego dnia Muzeum Zamoyskich w Kozłówce oraz Muzeum Kościelne i Farę w Lubartowie.

Z okazji konferencji ukazały się dwa wydawnictwa. Referaty plenarne oraz prace naukowe zostały opublikowane w specjalnym zeszycie *Annales UMCS sec. III Horticultura vol. VIII (Supplementum)*, którego redaktorem jest Profesor Maria Tendaj. Jubileusz 35-lecia Katedry pracownicy uczcili wydając własnym sumptem stosowne wydawnictwo zawierające informacje o historii i dorobku publikacyjnym lubelskich warzywników.

Prof. dr hab. Jan Dyduch

XIX Dzień Borówkowy w SGGW

W dniu 3 sierpnia 2000 r. odbył się tradycyjny „Dzień Borówkowy w SGGW” zorganizowany przez Katedrę Sadownictwa i Przyrodniczych Podstaw Produkcji Ogrodniczej, przy współudziale członków PTNO. W spotkaniu uczestniczyło ok. 140 osób z całego kraju. Wygłoszono 9 referatów dotyczących uprawy borówki wysokiej, m.in.

nawożenia, ochrony przed przymrozkami i chorobami, a także kierunków rozwoju upraw borówki na świecie. Uczestnicy zwiedzili Pole Doświadczalne Borówek Uprawnych SGGW w Błoniach k. Prażmowa.

*Dr Marek Gajewski
Dr Janina Gajc-Wolska*

Międzynarodowa Konferencja „Eucarpia Pomidor 2000” i Dzień Melona w SGGW

W dniach 20-24 sierpnia 2000 r. odbyła się międzynarodowa konferencja „EUCARPIA Pomidor 2000”, XIV spotkanie poświęcone hodowli pomidora. Na poprzednim spotkaniu, 4 lata temu w Jerozolimie ustalono, że w roku 2000 konferencja odbędzie się w Polsce i będzie dotyczyła prac hodowlanych nad pomidorem polowym. Polscy hodowcy kładą główny nacisk na uzyskanie odmian wysoce tolerancyjnych na zarazę ziemniaka, a także na wczesność odmiany. Hodowcy z innych krajów przedstawili z kolei problemy związane z zagadnieniami dotyczącymi hodowli pomidora polowego, takimi jak: choroby pochodzenia bakteryjnego,

grzybowego, fizjologią i stresem rośliny. W spotkaniu wzięło udział ponad 100 osób, z ok. 20 krajów. W czasie dwudniowej prezentacji odbyły się 2 sesje referatowe i posterowe. Uczestnicy odwiedzili pole doświadczalne Katedry Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin w Wolicy i Katedry Roślin Warzywnych i Leczniczych w Wilanowie, gdzie były prezentowane doświadczenia i kolekcja odmian pomidora uprawianego w polu. W ramach konferencji uczestnicy zwiedzili zakład przetwórczy „Fortuna” w Łowiczu. Spotkaniu towarzyszyły imprezy kulturalne, takie jak: koncert chopinowski w Żelazowej Woli i zwiedzanie Warszawy.

Wraz z EUCARPIĄ odbył się również tradycyjny „Dzień Melona”, zorganizowany przez Katedrę Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin, przy udziale członków PTNO. Zaprezentowano odmiany melonów będące wynikiem

prac hodowlanych Katedry, jak również rozmaite potrawy z tego warzywa.

*Dr Janina Gajc-Wolska
Dr Marek Gajewski*

Ogólnopolska Konferencja „Wartość biologiczna roślin ogrodniczych w nawiązaniu do wymagań rynku europejskiego”

Polskie Towarzystwo Nauk Ogrodniczych Oddział w Krakowie oraz Wydział Ogrodniczy Akademii Rolniczej w Krakowie zorganizowały Ogólnopolską Konferencję Naukową „Wartość biologiczna roślin ogrodniczych w nawiązaniu do wymagań rynku europejskiego”, Kraków 12-13 września 2000 r.

Słowo wstępne wygłosił prof. dr hab. Andrzej Libik, Kierownik Katedry Warzywnictwa z Ekonomiką Ogrodnictwa AR w Krakowie, podkreślając doniosłość podjętych na konferencji problemów badawczych oraz konieczność dostosowania polskiej produkcji ogrodniczej do standardów europejskich i światowych. Prof. dr hab. Andrzej Libik, w imieniu Komitetu Organizacyjnego Konferencji, zadedykował zaprezentowane prace naukowe pamięci prof. dr hab. Tadeusza Wojtaszka, założyciela Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych i wielkiego orędownika polskiego ogrodnictwa, w związku z dziesiątą rocznicą Jego śmierci.

Na sesji plenarnej, w pierwszym dniu Konferencji, zaprezentowano referaty poruszające kluczowe zagadnienia nowoczesnego ogrodnictwa. Prof. dr hab. Marian Saniewski i doc. dr hab. Marcin Horbowicz omówili występowanie i znaczenie zdrowotne karotenoidów zawartych w warzywach i owocach. Prof. dr hab. Stanisław Rożek przedstawił czynniki wpływające na akumulację azotanów w plonie warzyw, natomiast prof. dr hab. Joanna Nowak - czynniki decydujące o wartości i jakości roślin ozdobnych. Prof. dr hab. Tadeusz Sikora zaprezentował wymagania i kierunki zmian związane z harmonizacją polskiego prawa żywnościowego z prawem Unii Europejskiej. Na sesji referatowej (14 wystąpień) zaprezentowano wyniki badań z zakresu różnych dyscyplin naukowych prowadzonych w celu polepszenia war-

tości biologicznej i plenności roślin ogrodniczych. Przedstawiono czynniki wpływające na akumulację metali ciężkich i azotanów w warzywach oraz wpływ metali ciężkich na wartość biologiczną warzyw. Omówiono wpływ pozakorzeniowego dokarmiania marchwi na wielkość i jakość plonu. Referaty z zakresu przechowalnictwa dotyczyły powłok jadalnych stosowanych w pozbiornym uszlachetnianiu owoców i warzyw, wpływu folii polietylenowej na jakość gruszek oraz wpływu podkładki i terminu zbioru na zdolność przechowalniczą jabłek. Podjęto także temat jakości bielonych wypustek wybranych odmian szparaga oraz wpływu obróbki cieplnej na zawartość błonnika pokarmowego w warzywach. Przedstawiono wyniki badań nad zastosowaniem spektrofotometrii absorpcyjnej UV i skaningowej kalorymetrii różnicowej do porównywania mrozoodporności różaneczników. Na sesji posterowej, w drugim dniu Konferencji, zaprezentowano 74 postery z dziedziny warzywnictwa, sadownictwa, kwaciarstwa, ochrony roślin ogrodniczych oraz przechowalnictwa owoców i warzyw. W czasie obrad uczestnicy mogli zapoznać się z ekspozycjami firm sponsorujących Konferencję (Krakowska Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze „Polan” Sp. z o.o., Tadeusz Mularski - Gospodarstwo Ogrodnicze „Bory Malinowskie”, Sarnów, KEMIRA Agro Poland, Alima Gerber S.A., GRODAN Sp. z o.o.) oraz wystawą rzeźb prof. dr hab. Jerzego Achremowicza „Kwiaty, owady, człowiek”.

Prezentowane na Konferencji prace naukowe zostały opublikowane w Zeszytach Naukowych AR w Krakowie nr 71, Sesja Naukowa „Wartość biologiczna roślin ogrodniczych w nawiązaniu do wymagań rynku europejskiego”.

Dr Agnieszka Sękara

III Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Nowe rośliny i technologie w ogrodnictwie”

W dniach 25-26 września 2000 roku w Poznaniu, w Centrum Kongresowym Instytutu Ochrony Roślin, odbyło się pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego Stefana Mikołajczaka III Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe nt. „Nowe rośliny i technologie w ogrodnictwie”. Organizatorami Sympozjum były Katedra Warzywnictwa i Wydział Ogrodniczy Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego oraz Polskie Towarzystwo Nauk Ogrodniczych Oddział w Poznaniu.

Uroczystego otwarcia Sympozjum dokonał JM Rektor prof. dr hab. Jerzy Pudełko. W imieniu Marszałka Województwa zaproszonych gości i uczestników powitał Wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Obrady plenarne rozpoczęły się referatem nt. „Nowe rośliny i technologie w ogrodnictwie” wygłoszonym przez prof. dr hab. Marka Jerzego. Sesja plenarna obejmowała osiem referatów z dziedziny warzywnictwa, roślin ozdobnych, sadownictwa, szkółkarstwa i roślin leczniczych. Dalsze ob-

rady odbywały się w trzech sekcjach: roślin ozdobnych, warzywniczej i sadowniczej. Wygłoszono na nich łącznie 15 referatów. Pierwszy dzień trwania Sympozjum zakończyło spotkanie towarzyskie. Było ono okazją do integracji uczestników a jednocześnie do dobrej zabawy. W drugim dniu imprezy odbyła się sesja, na której zaprezentowano 145 posterów. Tematyka przedstawionych prac była bardzo szeroka i obejmowała zagadnienia z zakresu sadownictwa, warzywnictwa, roślin ozdobnych, zagospodarowania terenów zieleni, zielarstwa i innych dziedzin, pokrewnych ogrodnictwu. Sesję posterową zakończono dyskusją, podczas której obok problemów związanych ściśle z tematem Sympozjum, poruszano zagadnienia dotyczące nauki polskiej i szkolnictwa wyższego. Miłym akcentem kończącym Sympozjum była wycieczka z przewodnikiem po Poznaniu, na której uczestnicy mieli okazję zapoznać się z zabytkami miasta. Cel Sympozjum, którym było zaprezentowanie wyników aktualnych badań nad nowymi roślinami i technologiami w ogrodnictwie przez pracowników nauki oraz wymiana wiedzy i doświad-

czeń związanych z szeroko rozumianym ogrodnictwem między naukowcami i producentami a także integracja środowiska ogrodniczego, został osiągnięty.

Udział w Sympozjum wzięło ponad 200 uczestników: przedstawiciele uczelni wyższych (rolniczych, pedagogicznych i uniwersytetów) i instytutów naukowych oraz nauczyciele szkół rolniczych i ogrodniczych, instruktorzy Ośrodków Doradztwa Rolniczego a także producenci. W Sympozjum wzięli również udział goście zagraniczni z Niemiec, Czech, Litwy i Ukrainy. Obecność swą zaznaczyli także przedstawiciele mediów, w tym radia, telewizji i prasy branżowej.

Prezentowane na Sympozjum prace opublikowano w Zeszytach Specjalnym Roczników Akademii Rolniczej w Poznaniu w dziale Ogrodnictwo w dwóch tomach o łącznej objętości 1045 stron. Materiały te zostały wręczone uczestnikom i zaproszonym gościom w dniu rozpoczęcia obrad.

Dr Marek Siwulski

Australia - źródłem nowych roślin ozdobnych dla Europy

Australia - jak wiadomo jest najmniejszym kontynentem (7 704 159 km²). Za kontynent uważana jest dlatego, że ma swój odrębny cokół kontynentalny, otoczony ze wszystkich stron głębokimi obszarami wodnymi Oceanów Indyjskiego i Spokojnego. Australia jest prawie cztery razy większa od największej wyspy świata Grenlandii. Klimat jest tam bardzo zróżnicowany. Niedobór opadów występuje na rozległych obszarach wewnątrz kontynentu, a nadmiar na wybrzeżu północnym. Ponadto charakteryzują się one dużym zróżnicowaniem w ciągu roku i w wieloletiu. Średnia temperatura powietrza w najchłodniejszym miesiącu roku (lipcu) kształtuje się od około 24°C na północy do 8-10°C na południu. W centralnej i południowej części Australii dominują gleby zwane aridosolami, a w części północnej znajdującej się w wilgotnej i gorącej strefie tropikalnej - kwaśne i zbielcowane ferralitowe czerwonoziemy i żółtoziemy nazywane również latosolami.

Australia i sąsiadująca z nią Tasmania tworzą odrębne, australijskie państwo roślinne - *Australis*. Flora Australii liczy około 1700 rodzajów i 30000 gatunków roślin naczyniowych, ale dzięki długotrwałej izolacji 32% rodzajów i 75% gatunków to endemity. Dwanaście niewielkich rodzin to wyłącznie endemity. Centrum występowania mają tam bardzo bogate w przedstawicieli rodziny mirtowate (*Myrtaceae*), srebrnikowate (*Proteaceae*) i rutowate (*Rutaceae*). Szczególnie liczne endemity są w południowo-zachodniej i środkowej części Australii. Typowym, lecz nieendemycznym składnikiem flory australijskiej jest na przykład rodzina kazuarynowatych (*Casuarinaceae*) z dość liczny rodzajem kazuaryna (*Casuarina*), rozpowszechnionym na obszarach suchych. Gałązki z tych drzew znajdują w Europie zastosowanie jako tzw. zieleń cięta. Do rodzaju eukaliptus (*Eucalyptus*) z rodziny mirtowatych należy około 500 gatunków, wystę-

pujących na siedliskach wilgotnych do skrajnie suchych. Rośliny te w Europie są uprawiane w pojemnikach i na zieleń ciętą, także już w Polsce. Bardzo bogatym w gatunki jest rodzaj akacja (*Acacia*), a w jej obrębie sekcja *Phyllodinae*, czyli grupa gatunków (od 300 do 750) mających tzw. fylodia (liściaki) oprócz lub zamiast liści. Fylodia są to spłaszczone ogonki liściowe, pełniące funkcje blaszki. Sekcja *Phyllodinae* ma swoich przedstawicieli tylko w Australii. *Acacia dealbata* uprawiana jest od dawna na kwiat cięty zwany popularnie mimozą.

Liczne dzikie australijskie gatunki roślin odznaczają się dużymi walorami dekoracyjnymi i można je bez wstępnej „obróbki” stosować jako ozdobne. W Australii przez długie lata nie doceniano ich jednak. Pewne ożywienie w tym względzie nastąpiło około trzydziści lat temu. Ale dopiero w latach osiemdziesiątych dwudziestego wieku, gdy gwałtownie wzrósł eksport australijskich kwiatów ciętych i doniczkowych do Ameryki Północnej, Azji i Europy nastąpił intensywny rozwój badań naukowych w ich odczyźnie. Warto zaznaczyć, że rośliny ozdobne eksportowane przez Australię pochodzą z upraw ogrodniczych i ze stanowisk naturalnych. Do Europy pierwsze rośliny australijskie, w tym ozdobne przywiózł prawdopodobnie Joseph Banks (1743-1820), angielski podróżnik i przyrodnik. Znalazły się one w słynnych ogrodach w Kew pod Londynem. J. Banks uczestniczył w pierwszej podróży James’a Cook’a dookoła świata, odbytej w latach 1768-71.

Obecnie w Europie, introdukcją roślin z Australii i ich wszechstronnymi badaniami zajmują się przede wszystkim Niemcy, na czele z profesorem Wolf-Uwe von Hentig z Geisenheim, Duńczycy, Holendrzy, Belgowie i Szwedzi. W Polsce badaniem i popularyzacją roślin ozdobnych pochodzących z Australii zajmują się najczęściej pracownicy Katedry Roślin Ozdobnych Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Dość duże zbiory

tych roślin, zwłaszcza do uprawy w pojemnikach i na zieleni ciętej znajdują się w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Na kontynencie naszym opracowano już technologię uprawy następujących przybyszów z Australii: *Anigozanthos* - kilka gatunków, na kwiaty cięte i w doniczkach, *Begonia partita* - w doniczkach (występuje także w południowej Ameryce); *Boronia heterophylla* - piękna roślina o różowych kwiatach do uprawy w doniczkach i większych pojemnikach; *Coprosma baueri* i *C. acaesosa* oraz ich mieszańce *C. x kirkii 'Variegata'* - roślina doniczkowa; *Correa reflexa*, *C. backhousiana*, *C. pulchella*, *C. mannii* i siedem innych oraz ich mieszańce i odmiany - piękne rośliny doniczkowe i pojemnikowe; *Hebe* - znanych około 100 gatunków, najwięcej na Nowej Zelandii, w Australii mniej, ponadto liczne mieszańce i odmiany - rośliny do uprawy w doniczkach, pojemnikach, w Polsce niektóre udają się nawet w gruncie, gdy zimy są łagodne; *Helichrysum bracteatum* 'Diamond Head', 'Golden Beauty' i 'Coco' - do ekspozycji w naczyniach podwieszanych i na rabatach; *Isotoma fluviatilis* - roślina doniczkowa (występuje także na Nowej Zelandii); *Pimelea ferruginea* i odmiany - oryginalne rośliny doniczkowe o ozdobnych kwiatach; *Scaevola aemula* - obficie kwitnąca roślina

do naczyń podwieszanych i *Ptilotus exaltatus* - na kwiaty cięte i w doniczkach. W Europie uprawiane są także inne rośliny ozdobne pochodzenia australijskiego.

W Australii na ogromną skalę handlową są produkowane na kwiat cięty gatunki roślin z rodzajów *Chamelanium*, *Anigozanthos* i *Banksia*. Rozszerza się uprawa między innymi takich roślin jak: *Ozothamnus diosmifolius*, *Caustis blakei*, *Blandfordia grandiflora*, *Actinotus helianthii*, *Telopea speciosissima*, *Baeckea behrii*, *Chrysocephalum obcordatus*, *Brunonia australis*, *Micromyrtus flaviflora*, *Thryptomene maisonneuvei*, *Grevillea eriostachya*, *Hakea grammatophylla* i inne - na kwiat cięty. Do uprawy w doniczkach, w naczyniach podwieszanych i na rabatach przysposabiane są między innymi: *Rhodanthe floribunda* i *R. manglesi*, *Bracteantha bracteata*, *Hyalosperma cotula*, *Lawrencella davenportii*, *Erodiophyllum elderi*, *Isotoma axillaris*, *Leucochrysum albicans*, *Myriocephalus stuartii*, *Dampiera wellsiana*, *Stylidium macrocarpum*, *Calandrinia polyandra* i wiele innych. Nazwy wymienionych roślin brzmią dla nas całkowicie egzotycznie, lecz chcąc nie chcąc trzeba się z nimi oswajać i stopniowo je sobie przyswajać.

Prof. dr hab. Mieczysław Czekalski

Aktualności

1. W listopadzie 1999 roku nastąpiły zmiany w zespole redakcyjnym *Folia Horticulturae*. Obecny skład jest następujący: prof. dr hab. Barbara Michalik (Kraków) - Redaktor Naczelny, dr Ewa Capecka (Kraków) - Zastępca Redaktora Naczelnego, dr Edward Kunicki (Kraków) - Członek Redakcji, dr Jan Skrzyński (Kraków) - Członek Redakcji, dr Dariusz Grzebelus (Kraków) - Sekretarz Redakcji; /E-mail: dgrzebel@ogr.ar.krakow.pl/.

Rada Redakcyjna:

prof. dr hab. Jan Starck (Warszawa) - Przewodniczący.

Członkowie:

dr Wojciech Angelus (Kraków), prof. dr hab. Józef Bąkowski (Skierniewice), prof. dr hab. Stanisław Cebula (Kraków), prof. dr hab. Eugeniusz Kołota (Wrocław), dr hab.

Maria Leja, prof. AR (Kraków), prof. dr hab. Andrzej Libik (Kraków), prof. dr hab. Janusz Lipecki (Lublin), prof. dr hab. Jan Myczkowski (Kraków), prof. dr hab. Kazimierz Mynett (Skierniewice), prof. dr hab. Włodzimierz Starzecki (Kraków).

2. W związku ze śmiercią prof. dr hab. Karola Kroppa na członka Głównego Sądu Koleżeńskiego PTNO, Zarząd Główny jednogłośnie powołał w dniu 14.06.2000 r. prof. dr hab. Janusza Lipeckiego z Katedry Sadownictwa AR w Lublinie.

3. Informacje dotyczące działalności Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych można znaleźć na stronie internetowej pod adresem: www.ptno.ogr.ar.krakow.pl

Planowane imprezy

- VIII Międzynarodowa Konferencja Szparagowa w Nowym Tomyślu 6.03.2001 r.

- VII Międzynarodowe Sympozjum Szparagowe, Japonia - Niigata 30.08. - 2.09.2001 r.

- IX Międzynarodowe Sympozjum nt. „Sterowanie polowej produkcji warzyw”, Brazylia – Sao Paulo 20 - 24.05.2001 r.

- XXVI Międzynarodowy Kongres Ogrodniczy i Wystawa (IHC 2002), Kanada - Toronto 11 - 17.08.2002 r.

Redakcja

Prof. dr hab. Mieczysław Czekalski

Prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski

Dr Elżbieta Kozik (redaktor naczelny)

Adres Redakcji

Katedra Nawożenia Roślin Ogrodniczych

Akademia Rolnicza w Poznaniu,

60-198 Poznań, ul. Zgorzelecka 4

tel/fax (0-61) 8674-215